

Teie ekstsellents, President Grímsson,
Auväärne proua Dorrit Moussaieff,
Teie ekstsellentsid,
Minu daamid ja härrad.

Sooviksin teid tänada nii südamliku vastuvõtu kui lahkete tervitussõnade eest. Võimalus külastada esmakordselt teie imekaunist maad Eesti riigipeana valmistab mulle suurt rõõmu. Tegemist on eestlastele viimaste kümnendite jooksul väga südamelähedaseks saanud riigiga; riigiga, mida me tunneme mitte üksnes tule ja jää kodumaa, vaid ka demokraatlike väärtuste ja vabaduse kantsina.

Näitekirjanik Jón Atli Jónasson, kelle näidendeid on edukalt lavastatud ka Eestis, on öelnud, et loeb oma eesmärgi saavutamaks siis, kui on pannud inimesed mõtlema sellele, et peaksime üksteisest rohkem hoolima, sest meid on tegelikult niivõrd vähe. Minu tänane visiit teenib sama eesmärgi.

Me mäletame seda, mida Island Eesti heaks tegi; me ei unusta mitte kunagi teie parlamendi kiiret ja otsustavat tegutsemist 1991. aastal, mil Alting võttis vastu otsuse Eesti, Läti ja Leedu iseseisvuse tunnustamiseks. Islandi toonane otsus tuli üsna loomulikult, on ju Alting maailma vanim parlament. Just niisama loomulikult tunnustasime meie teie vaprat otsust kümme aastat tagasi, kui nimetasime Eesti Vabariigi Välisministeeriumi esise väljaku ümber Islandi väljakuks. Meie tegime vabasse maailma naastes oma esimese sammu läbi Islandi. Ja seda teekonda jätkavad igapäevaselt Eesti diplomaadid kogu maailmas.

Samas oli meie jaoks üllatav asjaolu, et üks riik, meist väiksemgi, võttis meie eesmärgi oma südameasjaks ja aitas seda loogilise ja moraalse lahenduseni viia.

Seda, et väikerahvastel on eriline kohustus välja astuda nende eest, kes abi vajavad, oleme me õppinud just teie käest, mu sõbrad. Mitte keegi ei ole selleks liiga väike, vähemasti mitte läänemaailmas. Väikseimaks kõigist on üksikisik, kelle õigus vabadusele, väärikusele ja

eneseväljendusele on meie ühise Euroopa kultuuri alustaladeks.

Täna on meil rõõm astuda üle Höfði maja lävepaku ning näha oma silmaga ajaloolist paika, kus sündis uuesti meie usk solidaarsusesse.

Härra president, te olete öelnud, et vaatamata viimaste aastakümnete progressile peavad islandlased endiselt kalliks oma kultuuri, kunsti ja demokraatia põhiväärtuseid, pärandit, mis on ühtlasi vaba ja avatud ühiskonna toimimise aluseks. Meie, eestlased, oleme sellest pärandist osa saanud läbi iidsete Islandlaste saagade, Halldór Kiljan Laxnessi ja paljude teiste kirjanike teoste. Islandlaste kodudest võib leida Jaan Kaplinski ja Viivi Luige raamatuid ning paljudes Islandi linnades ja külades töötavad Eesti muusikaõpetajad.

Milan Kundera on öelnud, et kui „Islandlaste saagad“ oluksid kirjutatud inglise keeles, oleksid nende kanglaste nimed tänapäeval niisama tuntud kui Tristan ja Isolde. Juhuse poolt määratud suurus teeb mõne geeniuse loomingu tuntuks kogu maailmas, sellal kui teise, tundmatu geeniuse töid tunnevad üksnes spetsialistid ja kirjandusfanaatikud. Suurus – just selle väljakutsega tuleb meil mõlemail silmitsi seista maailmas, mil kvaliteet sageli kvantiteedile alla jääb.

Need eepilised jutustused, pooleldi ajalugu ja pooleldi fantaasia, peegeldavad ürgsete islandlaste hinge, nende kujutlusvõimet ning imelist oskust oma karmi elukäiku kunstiks vormida. Nendes lugudes on nii avastamis- kui ka äratundmishetkesid ka eestlaste jaoks. Me näeme neis inimesi, kes on õppinud loodusega kooskõlas elama; inimesi, kes on jonnakad, järjekindlad, ettevõtlikud ja tulvil piiratud optimismi tuleviku suhtes, tulgu mis tuleb – inimesi nagu me isegi.

Eistland ja Island – isegi meie nimed on sarnased, täpselt nii, nagu on sarnane meie usk ellujäämisesse ja paremasse tulevikku. Selles mõttes ei ole me kindlasti väikesed ning me ei lase raskustel end murda.

Just usk oli see, mis hoidis meid elus, kui Islandi elanike arv kolmsada aastat tagasi rõugete, näljahäda ja loodusõnnetuste tagajärjel kolmandiku võrra vähenes või Eesti kaotas ligemale Teise Maailmasõja ja küüditamiste tõttu peaaegu viiendiku oma elanikkonnast.

Tänaseks elab Islandil enam kui 300 000 inimest ning Islandi näol on tegemist uute ravimite väljatöötamise valdkonnas juhtpositsioonil oleva riigiga. Eesti on oma ajaloolise koha läänemaailmas tagasi saanud ning turvalisust vajanud riigist on saanud turvalisust pakkuv riik. NATO liitlastena kujundame me mõlemad aktiivselt maailma kõige võimsama kaitsetstarbelise alliansi tulevikku ning osaleme rahutagamissmissioonidel, mis ulatuvad kaugele väljapoole NATO piire. Me elame ühiskonnas, kus iga üksikisik on oluline ning kus kodanike õiguste ja vabaduste eest seistakse. „Minu maailmas saavad teoks kõik unistused ning seega on kõik unistused oma olemuselt head“. Nii unistas rahvalaulik Ólafur, Laxnessi romaani „Maailma valgus“ üks tegelastest, ja just selliseks on maailm vahepeal muutunud.

Täna oleme me Islandi pühapaigas Bessastaðiris. Täna istume siin üheskoos, jagame oma mõtteid ja kogemusi, arutame mõlema rahva tuleviku seisukohast olulisi küsimusi. Neist üheks on Islandi ühinemine Euroopa Liiduga. Vaatamata sellele, et majanduskriis on inimesi poliitikast võõranduma pannud ning nii Islandi kui ka Eesti poliitilisele maastikule teatrile iseloomulikke lavaefekte lisanud, olen kindel, et tegemist on mööduva nähtusega. Olen veendunud, et sedavõrd sügava eneseteadvuse ning sügavate juurtega riigil ei ole Euroopa Liidus midagi kaotada, vastupidi, sellest võidaksime meie kõik, teie, meie, kõik eurooplased.

Meie, eestlased, oleme rahvas, kes armastab asjade üle põhjalikult järele mõelda ja neid kaaluda, vahel tundub, et lausa lõputult; ütleb ju vanasõnagi, et üheksa korda mõõda ja üks kord lõika. Nüüd, oma kuus aastat tagasi tehtud otsusele tagasi vaadates, võime öelda, et oleme sellest päris kindlasti kasu lõiganud. Kui see poleks nii, ei saaks me täna rääkida euro kasutuselevõtust. Vaatamata sellele, et tegemist pole meie majandust ülemaailmsest kriisist päästva imeravimiga, aitab euro meil päris kindlasti jälle tuule purjedesse saada. Ka ei oleks me ilma Euroopa Liiduta täna võimelised Euroopa Liidu naabruspoliitikas tooni andma või oma sõpru liitumiseks valmistumisel abistama.

Otse loomulikult tuleb poolt- ja vastuargumente kõigi oluliste otsuste puhul põhjalikult kaaluda ja ka see otsus pole selles osas erand. Kuid üks on kindel: täpselt nii, nagu Island meie iseseisvuse toetamise nimel üheksateist aastat tagasi esimese sammu tegi, võite teie oma teekonnal Euroopa Liitu Eesti toetusega arvestada.

Auväärne Ólafur Ragnar,

Ma imetlen sügavalt seda, kuidas teie rahval on õnnestunud alal hoida oma traditsioone, kaitstes oma iidset keelt kahjulike välismõjude eest. Lisaks imetlen ma islandlaste oskust oma riiki ja ühiskonda kaasajastada, uuenduslikke lahendusi välja töötada ja ellu rakendada. Me kõik teame, et Island on maailma juhtivate riikide hulgas roheline energia ja gaasi tootmisel, aga ka geenitehnoloogias. Euroopa Liit ja Island – need ei ole vastandlikud jõud, nagu tuli ja jää. Pigem on asjade loomulikuks käiguks integratsioon, mis aitab väikerahvastel näha, et jõudude ühendamine tagab meie kodanikele parema elu, nagu te isegi Schengeni ja Euroopa Liidu majanduspiirkonna liikmetena näinud olete. 27 ühtemoodi mõtlevat riiki, Eesti nende hulgas, ootavad võimalust teile tere tulemast öelda. Eesti jaoks on Island suurem ükskõik millisest teisest maailma riigist.

Nii mõnigi võib küsida, miks on see kontraste tulvil saladuslik saar – seestpoolt pulbitsev ja välispinnalt tüüne – ning selle erilised asukad meile lähedasemad, kui seda meid eraldava vahemaa põhjal eeldada võiks. See on nii tänu asjaolule, et sõprust ei mõõdeta arvudes ja seda pole ka sõnades väljendada kuigi lihtne. Tegemist on tundega, mis tuleb südamest ja muudab kõik tavalised sõnad nii üleva hetke jaoks tavaliseks ja isegi lamedaks. Seega lubage mul abi saamiseks lauliku poole pöörduda. Need read kirjutas viiskümmend aastat tagasi Eesti poeet Vladimir Beekman, kes sai inspiratsiooni Islandi looduse ja inimeste ainulaadsest koosseisest:

*Siis sirutas inimene
jälle jonnakalt selja,
võttis meelega
ja murdis tal kaelalüli.
Kahe käega läks kaljude kallale
ja kiskus neilt jalatäie
kivist maad.
Ta ehitas jalatäiele
oma kodu /.../*

Daamid ja härrad! Lubage mul tõsta klaas Islandi ja meie rahva ühtsuse terviseks! Ja teie terviseks, härra president ja auväärne proua Dorrit!